

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΚΛΙΜ. ΑΛΛΑΓΗΣ & ΠΟΙΟΤ. ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΑΣ
ΠΑΤΗΣΙΩΝ 147, 112 51 ΑΘΗΝΑ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ : Α. Αδαμόπουλος
ΤΗΛΕΦΩΝΟ : 210-8650076
ΗΛ.ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟ: air_quality@prv.ypeka.gr

ΠΡΟΣ :
ΥΠΕΝ
Γραφείο Νομικών &
Κοινοβουλευτικών Θεμάτων

**Θέμα: Απάντηση στην με αρ. πρωτ. 4121 / 12-2-2021 ερώτηση στη
Βουλή των Ελλήνων**

Σχετικά: Έγγραφό σας με αρ. πρωτ. 15086/607/15-2-2021 (αρ. πρωτ. ΔΚΑΠΑ 15086/271/15-2-2021)

Σε απάντηση της παραπάνω σχετικής ερώτησης, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της Υπηρεσίας μας, σας ενημερώνουμε για τα εξής:

Όπως έχουμε ήδη αναφέρει και σε προηγούμενες σχετικές απαντήσεις, η Περιφέρεια Θεσσαλίας, σύμφωνα με το Ν. 3852/10 (ΦΕΚ87/Α/7.6.10), την ΚΥΑ ΗΠ 14122/549/Ε103 (ΦΕΚ 488Β/30.3.11) και την ΚΥΑ 174505/607 (ΦΕΚ 1311Β/13.4.17), έχει αρμοδιότητα για την παρακολούθηση της ποιότητας του αέρα, με τη διενέργεια μετρήσεων και δειγματοληψιών, την εγκατάσταση σταθμών μέτρησης, την ενημέρωση του κοινού και τη λήψη εκτάκτων μέτρων, εάν και όπου απαιτείται, εντός των διοικητικών ορίων της. Το ΥΠΕΝ έχει ως αρμοδιότητα την εποπτεία των σταθμών του Εθνικού Δικτύου Παρακολούθησης Ατμοσφαιρικής Ρύπανσης (ΕΔΠΑΡ).

Η αξιολόγηση της ποιότητας του αέρα στο Βόλο, πραγματοποιείται από τις μετρήσεις του σταθμού παρακολούθησης ατμοσφαιρικής ρύπανσης και τα αποτελέσματα παρουσιάζονται στο Παράρτημα VIII της Ετήσιας Έκθεσης Ποιότητας της Ατμόσφαιρας που βρίσκεται στην ιστοσελίδα του Υπουργείου στη θεματική ενότητα ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ / ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΑΣ / ΕΚΘΕΣΕΙΣ στο σύνδεσμο <https://ypen.gov.gr/perivallon/poiotita-tis-atmosfairas/ektheseis/>. Οποιοσδήποτε μπορεί να ενημερωθεί για τα αποτελέσματα των μετρήσεων, σε ετήσια βάση αλλά και να έχει ελεύθερη πρόσβαση στα πρωτογενή δεδομένα στη θεματική ενότητα ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ / ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΑΣ / ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΜΕΤΡΗΣΕΩΝ ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΙΚΗΣ ΡΥΠΑΝΣΗΣ στο σύνδεσμο <https://ypen.gov.gr/perivallon/poiotita-tis-atmosfairas/dedomena-metriseon-atmosfairikis-rypansis/>.

Συγκεκριμένα, για το 2020, ο σταθμός κατέγραψε ετήσια μέση συγκέντρωση για τα αιωρούμενα σωματίδια ΑΣ₁₀ ίση με 27μg/m³ και συνεπώς δεν παρατηρήθηκε

υπέρβαση της ετήσιας οριακής τιμής (40μg/m³). Μετά την αφαίρεση της συνεισφοράς από μεταφορά σκόνης από απομακρυσμένες περιοχές (Σαχάρα), η ετήσια μέση τιμή διαμορφώνεται σε 23μg/m³. Επίσης, παρατηρήθηκαν 14 ημέρες με μέση 24-ωρη τιμή συγκέντρωσης ΑΣ₁₀ μεγαλύτερη από 50μg/m³ εκ των οποίων οι 6, αποδόθηκαν σε μεταφορά σκόνης από απομακρυσμένες περιοχές. Ακόμη και χωρίς την αφαίρεση της επίδρασης της Σαχάρας, διαδικασία που προβλέπεται από τη σχετική νομοθεσία, δεν υπήρξε υπέρβαση ούτε της ημερήσιας οριακής τιμής (35 ημέρες/έτος). Αναφορικά, με τα αιωρούμενα σωματίδια ΑΣ_{2,5}, ο σταθμός κατέγραψε ετήσια μέση συγκέντρωση ίση με 16μg/m³ και συνεπώς δεν παρατηρήθηκε υπέρβαση της ετήσιας οριακής τιμής (25μg/m³).

Παρακάτω παρουσιάζονται πίνακες με ιστορικά στοιχεία μετρήσεων από το σταθμό του ΕΔΠΑΡ στο Βόλο. Όπως προκύπτει, τα αιωρούμενα σωματίδια ΑΣ₁₀ και ΑΣ_{2,5} παρουσιάζουν διαχρονικά τάση μείωσης.

Πίνακας 1. Διαχρονική εξέλιξη των μέσων ετήσιων τιμών συγκέντρωσης ΑΣ₁₀ σε μg/m³.

	Συγκέντρωση ΑΣ ₁₀ (μg/m ³)
2001	45
2002	49
2003	49
2004	54
2005	50
2006	55
2007	44
2008	42
2009	36
2010	37
2011	35
2012	31
2013	33
2014	31
2015	32
2016	25
2017	33
2018	32
2019	29
2020	27

Πίνακας 2. Διαχρονική εξέλιξη των μέσων ετήσιων τιμών συγκέντρωσης ΑΣ_{2,5} σε μg/m³.

	Συγκέντρωση ΑΣ _{2,5} (μg/m ³)
2017	21
2018	19
2019	16
2020	16

Πέραν του ανωτέρω αναφερόμενου σταθμού και για την πληρέστερη αποτύπωση της κατάστασης της ατμοσφαιρικής ρύπανσης στην πόλη του Βόλου, από το Φεβρουάριο του 2020 εγκαταστάθηκε από την Περιφέρεια, σε συνεννόηση με την Υπηρεσία μας, ένας ακόμη σταθμός σε νέα θέση (περιοχή πρώην ΔΕΣΕ) στον οποίο καταγράφονται σε συνεχή ωριαία βάση τα αιωρούμενα σωματίδια (AS_{10}) καθώς και **όλοι οι συμβατικοί αέριοι ρύποι** για τους οποίους έχουν θεσμοθετηθεί όρια όπως το μονοξείδιο του άνθρακα (CO), το διοξείδιο του αζώτου (NO_2), το διοξείδιο του θείου (SO_2), το όζον (O_3) και το βενζόλιο (C_6H_6). Από την αξιολόγηση των μετρητικών στοιχείων για το έτος 2020, προκύπτει ότι και για το δεύτερο σταθμό παρακολούθησης του Βόλου υπάρχει πλήρης συμμόρφωση με τις θεσμοθετημένες οριακές τιμές για όλους τους ρύπους. Τα αναλυτικά αποτελέσματα της αξιολόγησης θα συμπεριληφθούν για πρώτη φορά για το δεύτερο αυτό σταθμό του Βόλου, στην Ετήσια Έκθεση Ποιότητας της Ατμόσφαιρας για το 2020 (που βρίσκεται στο στάδιο σύνταξής της) στο σύνδεσμο που προαναφέρθηκε και θα συμπεριληφθούν στις αναφορές της Υπηρεσίας μας σύμφωνα με τις ενωσιακές υποχρεώσεις.

Ειδικότερα, όσον αφορά τα ερωτήματα της σχετικής ερώτησης, παραθέτουμε τα εξής:

Ερώτημα 1:

α) Αναφορικά με τη διασφάλιση της αξιοπιστίας των μετρήσεων:

Η εν λόγω έκθεση του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, δεν έχει υποβληθεί μέχρι σήμερα στην Υπηρεσία. Από τη συνοπτική έκθεση που επισυνάπτεται στην ερώτηση καθώς και από το σχετικό ιστότοπο, διαφαίνεται ότι οι μετρητικές διατάξεις που χρησιμοποιούνται είναι ερευνητικού χαρακτήρα (αισθητήρες χαμηλού κόστους), δεν φαίνεται να διαθέτουν έγκριση τύπου κατά EN ISO από διαπιστευμένο οργανισμό, όπως απαιτεί η σχετική νομοθεσία για την παρακολούθηση της ποιότητας της ατμόσφαιρας με σταθερές μετρήσεις. Τέτοιου είδους αισθητήρες δεν μπορεί να χρησιμοποιούνται για τον έλεγχο της συμμόρφωσης με τις οριακές τιμές που θέτει η ενωσιακή και εθνική νομοθεσία. Αυτό εξάλλου προκύπτει και από έγγραφο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με την αξιολόγηση αισθητήρων χαμηλού κόστους και την αξιοπιστία κατά τη χρήση τους (<https://ec.europa.eu/environment/air/pdf/Brochure%20lower-cost%20sensors.pdf>).

Τα ανωτέρω αναφερόμενα δεν αποσκοπούν στην αμφισβήτηση της εν λόγω έρευνας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Ωστόσο, η έγκυρη αποτύπωση των επιπέδων ατμοσφαιρικής ρύπανσης και η ενημέρωση στη συνέχεια του κοινού, θα πρέπει να γίνεται με βάση τα προβλεπόμενα στην νομοθεσία από τις αρμόδιες κατά περίπτωση αρχές.

Σημειώνεται ότι, η αξιοπιστία των δεδομένων μετρήσεων από το ΥΠΙΕΝ διασφαλίζεται με συγκεκριμένες διαδικασίες που ακολουθούνται και περιγράφονται στη σχετική νομοθεσία (λειτουργία του διαπιστευμένου κατά EN ISO 17025 από το ΕΣΥΔ Εθνικού Εργαστηρίου Αναφοράς για την Ποιότητα της Ατμόσφαιρας το οποίο διαθέτει πρότυπο εξοπλισμό, λειτουργία των αναλυτών μέτρησης με βάση τις αντίστοιχες μεθόδους αναφοράς, σύγκριση με πρότυπες μεθόδους, συμμετοχή του Εθνικού Εργαστηρίου Αναφοράς σε διεργαστηριακές ασκήσεις δοκιμών της Ε.Ε.).

Επίσης, στην εν λόγω έκθεση αλλά και στην ιστοσελίδα, δεν παρουσιάζονται τα αποτελέσματα ανά θέση, αλλά δίνεται η μέση τιμή των μετρήσεων από όλες τις θέσεις δειγματοληψίας, γεγονός που μπορεί να οδηγήσει σε μη ασφαλή συμπεράσματα. Κάθε θέση μέτρησης έχει διαφορετικά χαρακτηριστικά και επηρεάζεται από διαφορετικές πηγές σε διαφορετικό βαθμό.

Ακόμη, διευκρινίζεται ότι η σύγκριση με τις οριακές τιμές πρέπει να γίνεται μόνο στην ίδια χρονική βάση, δηλαδή δεν είναι δόκιμη η σύγκριση 5λεπτων, ωριαίων, ημερήσιων ή μηνιαίων τιμών με την ετήσια οριακή τιμή. Σχετικά με την «υπερβάση» των ορίων του ΠΟΥ και των ορίων που «έχει θεσπίσει η ελληνική νομοθεσία», οι θεσμοθετημένες οριακές τιμές που ισχύουν, προκύπτουν από την ενσωμάτωση των ενωσιακών οδηγιών στο εθνικό δίκαιο. Ο ΠΟΥ δεν θέτει εξάλλου «οριακές τιμές», αλλά «τιμές στόχους», οι οποίες δεν είναι δεσμευτικές ούτε από την εθνική ούτε από την ενωσιακή νομοθεσία.

Εντούτοις, ο ρόλος της επιστημονικής κοινότητας είναι ιδιαίτερα σημαντικός και το Υπουργείο είναι πάντα ανοικτό σε προτάσεις και συνεργασίες, με σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας του αέρα με απώτερο στόχο την υγεία του πολίτη.

β) Αναφορικά με τις προτάσεις μέτρων για τη βελτίωση της ποιότητας του αέρα στο Βόλο:

Στη μελέτη γίνεται αναφορά μέτρων χωρίς ωστόσο να έχουν εξετασθεί αναλυτικά τα κόστη εφαρμογής τους, οι πόροι για τη χρηματοδότησή τους και οι απαιτούμενες νομοθετικές ρυθμίσεις. Κυρίως όμως δεν γίνεται η ποσοτική αποτίμηση της συνεισφοράς του κάθε προτεινόμενου μέτρου στις μετρούμενες συγκεντρώσεις ανά θέση μέτρησης, παρόλο που δεν παρατηρούνται υπερβάσεις. Σε κάθε περίπτωση θεωρούμε ότι είναι σκόπιμο να ολοκληρωθούν πρώτα οι δράσεις που έχει αναλάβει η Περιφέρεια για τον εντοπισμό των πηγών που προκαλούν την παρατηρούμενη δυσοσμία, για τη λήψη των κατάλληλων μέτρων.

Γενικά αναφέρουμε, ότι οι προτάσεις μέτρων αφορούν κυρίως σε τοπικές δράσεις που αποτελούν αρμοδιότητα της Περιφέρειας και του Δήμου, ενώ η παροχή κινήτρων για εισαγωγή της ηλεκτροκίνησης είναι ήδη από το 2020 σε εφαρμογή σε εθνικό επίπεδο. Επίσης, σε ότι αφορά τη ρύπανση από τις βιομηχανικές μονάδες της περιοχής, αν και ήσσονος σημασίας εντός του αστικού ιστού συγκριτικά με τις υπόλοιπες αστικές ανθρωπογενείς πηγές όπως καταδεικνύει η ίδια η μελέτη, οι περιβαλλοντικοί όροι λειτουργίας των μονάδων αυτών τίθενται με την εκάστοτε περιβαλλοντική αδειοδότηση αυτών (σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4014/2011, όπως ισχύει) και αναφέρονται ρητά στις Αποφάσεις Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων. Η αρμοδιότητα ελέγχου της τήρησής τους, υπάγεται στις υπηρεσίες που αναφέρονται στο άρθρο 20 του παραπάνω νόμου. Επιπλέον των παραπάνω, η Περιφέρεια έχει την αρμοδιότητα συγκρότησης των Κλιμάκιων Ελέγχου Ποιότητας Περιβάλλοντος (ΚΕΠΠΕ) που ως ρόλο (θεσμοθετημένο) έχουν τη διενέργεια ελέγχων για τήρηση περιβαλλοντικών όρων και εν γένει της περιβαλλοντικής νομοθεσίας (άρθρο 20.4 του νόμου 4014/2011 (ΦΕΚ Α209), άρθρο 55.4 του νόμου 4042/2012 (ΦΕΚ Α24).

γ) Αναφορικά με τα θέματα επιδράσεων στην υγεία, η Υπηρεσία μας δεν έχει καμία αρμοδιότητα.

δ) Αναφορικά με την ενημέρωση των πολιτών μέσω του ιστοτόπου για την ποιότητα του αέρα και τον έλεγχο συμμόρφωσης με τις οριακές τιμές, τονίζεται ότι αυτή

αποτελεί αρμοδιότητα της Περιφέρειας. Επίσης, ενημερώνουμε ότι η Υπηρεσία μας, καλύπτοντας ενωσιακή υποχρέωση για τη συνεχή ενημέρωση του κοινού για την ποιότητα του αέρα, τροφοδοτεί με ωριαία συχνότητα και με αυτόματη διαδικασία την ιστοσελίδα του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος (<https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/explore-interactive-maps/up-to-date-air-quality-data>) με στοιχεία μετρήσεων και μεταδεδομένων για όλους σταθμούς του ΕΔΠΑΡ ή τηλεμετάδοση προς το Κέντρο Διαχείρισης Δεδομένων της Υπηρεσίας μας είναι απρόσκοπτη, συμπεριλαμβανομένου και του σταθμού στο Βόλο. Για το δεύτερο σταθμό που προστέθηκε το 2020, δεν υπάρχει ακόμα η δυνατότητα τηλεμετάδοσης των δεδομένων.

Ερώτημα 2:

Η Υπηρεσία μας δεν έχει καμία εμπλοκή με το συγκεκριμένο πρόγραμμα.

Ερωτήματα 3 έως 8:

Δεν αποτελούν αρμοδιότητα της Υπηρεσίας μας. Τα θέματα επέκτασης – ανανέωσης του δικτύου, μέσω των διαγωνισμών που βρίσκονται σε εξέλιξη, αποτελούν αρμοδιότητα της Περιφέρειας.

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΟΔ. ΤΣΙΩΤΑΣ-ΓΩΓΟΥΣΟΣ